

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Υποσχόλια (Tīkā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια (Sutta Piṭaka - Tīkā)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια (1. Dīgha Nikāya - Tīkā)

1. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής
(1. Sīlakkhandhavaggaṭīkā)

5. Σχόλια για την ομιλία στον Κουτατάντα
(5. Kūṭadantasuttavaṇṇanā)



PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια

1. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής

5. Kūṭadantasuttavaṇṇanā

323. Purimasuttadvayeti ambatṭhasoṇadaṇḍasuttadvaye. Vuttanayamevāti yaṃ tattha āgatasadisam idhāgataṃ taṃ atthavaṇṇanato vuttanayameva, tattha vuttanayeneva veditabbanti attho. “Taruno ambarukkho ambalaṭṭhikā”ti brahmajālasuttavaṇṇanāyaṃ vuttanti āha “ambalaṭṭhikā brahmajāle vuttasadisāvā”ti.

Yaññāvāṭaṃ sampādetvā mahāyaññaṃ uddissa saviññāṇakāni, aviññāṇakāni ca yaññūpakaraṇāni upaṭṭhapitānīti vuttaṃ pāḷiyaṃ “mahāyañño upakkhaṭo”ti, taṃ upakkharaṇaṃ tesam tathāsajjananti āha “upakkhaṭoti sajjito”ti. Vaccharasatānīti yuvabhāvappattāni balavavacchasatāni, te pana vacchā eva honti, na dammā balibaddā cāti āha “vacchasatānī”ti. Eteti usabhādayo urabbhapariyosānā. Anekesanti anakajātikānaṃ. Saṅkhyāvasena anekatā sattasataggahaṇeneva paricchinnā. Migapakkhinanti mahimsarurupasadakuruṅgagokaṇṇamigānañceva morakapiṇjaratittirakapotādipakkhinañca.

328. Yaññaṣaṅkhātassa puññaṣa yo saṃkilesa, tassa nivāraṇato nisedhanato vidhā vuccanti vipphaṇṣāravinodanā. Tato eva tā taṃ puññābhisandaṃ avicchinditvā ṭhapentīti “ṭhapanā”ti vuttā. Tāsaṃ pana yaññaṣa ādimajjhapariyosānavasena tīsu kālesu pavattiyā yañño tiṭṭhapanoti āha “tiṭṭhapananti attho”ti. Parikkharonti abhiṣaṅkharontīti parikkhārā, parivārāti vuttaṃ. “Soḷasaparikkhāranti soḷasaparivāra”nti.

Mahāvijitārājayaññakathāvaṇṇanā

336. Pubbacaritanti attano purimajāṭisambhūtaṃ bodhisambhārabhūtaṃ puññacariyaṃ. Tathā hissa anugāminova nidhissa thāvaro nidhi nidassito. Aḍḍhatā nāma vibhavasampannatā, sā taṃ taṃ upādāyupādāya vuccatīti āha “yo koci attano santakena vibhavana aḍḍho hotī”ti. Tathā mahaddhanatāpīti taṃ ukkaṃsagataṃ dassetuṃ “mahatā aparimāṇasaṅkhyena dhanena samannāgato”ti vuttaṃ. Bhuñjitabbato paribhuñjitabbato visesato kāmā bhogo nāmāti āha “pañcakāmaguṇavasenā”ti. Piṇḍapiṇḍavasenāti bhājanālaṅkāradivibhāgaṃ ahutvā kevalaṃ khaṇḍakhaṇḍavasena.

Māsakādīti ādi-saddena thālakādiṃ saṅgaṇhāti. Bhājanādīti ādi-saddena vatthaseyyāvasathādiṃ saṅgaṇhāti. Suvaṇṇarajatamaṇimuttāveḷuriyavajirapavālāni “sattaratanānī”ti vadanti. Sālivīhiādi pubbaṇṇaṃ purakkhataṃsapphalanti katvā. Tabbipariyāyato muggamāsādi aparāṇaṃ. Devasikaṃ...pe... vasenāti divase divase paribhuñjitabbadātabbavaḍḍhetabbādividhinā parivattanakadhaññavasena.

Koṭṭhaṃ vuccati dhaññaṣa āṭhapanatṭhānaṃ, koṭṭhabhūtaṃ agāraṃ koṭṭhāgāraṃ tenāha “dhaññaṣa...pe... gāro cā”ti. Evaṃ sārāgabbhaṃ “koso”ti, dhaññaṣa āṭhapanatṭhānañca “koṭṭhāgāra”nti dassetvā idāni tato aññathā taṃ dassetuṃ “atha

vā''tiādi vuttaṃ. Tattha yathā asino tikkhabhāvaparīhārato paricchado ''koso''ti vuccati, evaṃ rañño tikkhabhāvaparīharaṇattā caturaṅginī senā ''koso''ti āha ''catubbidho koso hatthī assā rathā pattī''ti. ''Vatthakoṭṭhāgāraggahaṇeneva sabbassāpi bhaṇḍaṭṭhapaṇaṭṭhānassa gahitattā tividhaṃ koṭṭhāgāranti vuttaṃ. ''Idaṃ evaṃ bahu''ntiādi rājā tamatthaṃ jānantova bhaṇḍāgārikaṇa kathāpetvā parisāya nissaddabhāvāpādanatthañca āha evaṃ me pakatikkhobho na bhavissatīti.

337-338. Brāhmaṇo cintesi janapadassa anupaddavatthañceva yaññaṃ ca cirānupavattanatthañca, tenāha ''ayaṃ rājā''tiādi.

Sattānaṃ hitassa sukhassa ca vidūsanato ahitassa dukkhassa ca āvahanato corā eva kaṇṭakā, tehi corakaṇṭakehi. Yathā gāmaṃvāsīnaṃ ghātā gāmaghātā, evaṃ panthikānaṃ duhanā vibādhanā panthaduhanā. Adhammakārīti dhammato apetassa ayuttassa karaṇasīlo, attano vijite janapadādīnaṃ tato anattato tāyanena khattiyō yo khattadhammo, tassa vā akaraṇasīloti attho. Dassavo eva khīlasadisattā dassukhīlaṃ. Yathā hi khetto khīlaṃ kasaṇādīnaṃ sukhappavattiṃ, mūlasantānena sassassa buddhiñca vibandhati, evaṃ dassavo rajje rājāṇāya sukhappavattiṃ, mūlavirūḷhiyā janapadānaṃ paribuddhiñca vibandhanti. Tena vuttaṃ ''dassavo eva khīlasadisattā dassukhīla''nti. Vadha-saddo himsanatthopi hotīti vuttaṃ ''māraṇena vā koṭṭanena vā''ti. Addubandhanādīnāti ādi-saddena rajjubandhanasaṅkhalikabandhanādīṃ saṅgaṇhāti. Jāniyāti dhanajāniyā, tenāha ''sataṃ gaṇhathā''tiādi. Pañcasikhamuṇḍakaraṇanti kākapakkhakarāṇaṃ. Gomayasiñcananti sīse chakaṇodakāvasecanaṃ. Kudaṇḍakabandhananti gaddulabandhanaṃ. Evamādīnāti ādi-saddena khuramuṇḍaṃ karitvā bhasmapuṭapothanādīṃ saṅgaṇhāti. Ūhanissāmīti uddharissāmi, apanessāmīti attho. Ussahantīti pubbe tattha kataparicayatāya ussāhaṃ kātuṃ sakkonti. Anuppadetūti anu anu padetu, tenāha ''dinne appahonte''tiādi. Sakkhikaraṇapaṇṇāropanāni vaḍḍhiyā saha vā vinā vā puna gahetukāmassa, idha pana taṃ natthīti āha ''sakkhim akatvā''tiādi, tenāha ''mūlacchejjasena''ti. Pakārato bhaṇḍāni ābharati sambharati paricayati etenāti pābhatāṃ, bhaṇḍamūlaṃ.

Divase divase dātabbabbhattaṃ devasikabbhattaṃ. ''Anumāsaṃ, anuposatha''ntiādinā dātabbaṃ vetanaṃ māsikādīparibbayaṃ. Tassa tassa kulānurūpena kammānurūpena sūrabhāvānurūpenāti paccekaṃ anurūpa-saddo yojetabbo. Senāpaccādi ṭhānantaraṃ. Sakakammapasutattā, anupaddavattā ca dhanadhaññaṇaṃ rāsiko rāsikārabhūto. Khemena ṭhitāti anupaddavena pavattā, tenāha ''abhayā''ti, kutoci pi bhayarahitāti attho.

Catuparikkhāraṇaṇā

339. Tasmiṃ tasmiṃ kicce anuyanti anuvattantīti anuyantā, anuyantā eva ānuyantā yathā ''anubhāvo eva ānubhāvo''ti. Assāti rañño. Teti ānuyantakhattiyādayo. Attamaṇā na bhavissanti ''amhe ettha bahi karotī''ti. Nibandhavipulāgamo gāmo nigamo, vivaḍḍhitamahāāyo mahāgāmoti attho. Janapada-saddo heṭṭhā vuttattho eva. Channaṃ pakatīnaṃ vasena rañño hitasukhābhībuddhi, tadekadesā ca ānuyantādayoti vuttaṃ ''yaṃ tumhākaṃ anujānanaṃ mama bhavēyya dīgharattaṃ hitāya sukhāya''ti.

Amā saha bhavanti kiccesūti amaccā, rajjakiccavosāsanakā. Te pana rañño piyā, sahapavattanakā ca hontīti āha ''piyasahāyakā''ti. Rañño parisati bhavāti pārisajjā, te pana keti āha ''sesā āṇattikarā''ti, yathāvuttaānuyantakhattiyādī hi avasesā rañño

āṇākarāti attho. Satipi deyyadhamme ānubhāvasampattiyā, parivārasampattiyā ca abhāve tādisaṃ dātuṃ na sakkā, vuḍḍhakāle ca tādīsānampi rājūnaṃ tadubhayaṃ hāyatevāti āha “mahallakakāle...pe... na sakkā”ti. Anumatiyāti anujānanena, pakkhāti sapakkhā yaññaṃ aṅgabhūtā. Parikkharontīti parikkhārā, sambhārā. Ime tassa yaññaṃ aṅgabhūtā parivārā viya hontīti āha “parivārā bhavantī”ti.

Aṭṭhaparikkhāravaṇṇanā

340. Yasasāti ānubhāvena, tenāha “āṇāṭhapanasamatthatāyā”ti. Saddahatīti “dātā dānassa phalaṃ paccaṇubhotī”ti pattiyāyati. Dāne sūroti dānasūro deyyadhamme īsakampi saṅgaṃ akatvā muttacāgo. Svāyamatto kammassakataññāssa tikkhavisadabhāvena veditabbo, tenāha “na saddhāmatlakenevā”tiādi. Yassa hi kammassakatā paccakkhato viya upaṭṭhāti, so evaṃ vutto. Yaṃ dānaṃ detīti yaṃ deyyadhammaṃ parassa deti. Tassa pati hutvāti tabbisayaṃ lobhaṃ suṭṭhu abhibhavanto tassa adhipati hutvā deti anadhibhavanīyattā. “Na dāso, na sahāyo”ti vatvā tadubhayaṃ anvayato, byatirekato ca dassetuṃ “yo hī”tiādi vuttaṃ. Dāso hutvā deti taṇhāya dānassa dāsabyataṃ upagatatā. Sahāyo hutvā deti tassa piyabhāvānissajjanato. Sāmī hutvā deti tattha taṇhādāsabyato attānaṃ mocetvā abhibhuyya pavattanato. Sāmi paribhogasadisā hetassāyaṃ pavattatīti.

Samitapāpā samaṇā, bāhitapāpā brāhmaṇā ukkaṭṭhaniddesena, pabbajjāmatasamaṇā jātimattabrāhmaṇā pana kapaṇādiggahaṇenevettha gahitāti adhippāyo. Duggatāti dukkarajīvikaṃ upagatā kasiravuttikā, tenāha “daliddamanussā”ti. Addhikāti addhānamaggagāmino. Vaṇibbakāti dāyakānaṃ guṇakittanavasena, kammaphalakittanamukhena ca yācanakā seyyathāpi naggacariyādayo, tenāha “iṭṭhaṃ dinna”ntiādi. “Pasatamatta”nti vihitāṇḍulādivasena vuttaṃ, “sarāvamatta”nti yāgubhattādivasena. Opānaṃ vuccati ogāhetvā pātabbato naditaḷākādīnaṃ sabbasādhāraṇatitthaṃ opānaṃ viya bhūtoti opānabhūto, tenāha “udapānabhūto”tiādi. Sutameva sutajātanti jāta-saddassa anattāntaravācakatamāha yathā “kosajāta”nti.

Atītiatthacintanasamatthatā nāmassa rañño anumānavasena, itikattabbatāvasena ca veditabbā, na buddhānaṃ viya tattha paccakkhadassitāyāti dassetuṃ “atīte”tiādi vuttaṃ. Aḍḍhatādayo tāva yaññaṃ parikkhārā hontu tehi vinā tassa asijjhanato, sujātātā surūpatā pana kathanti āha “etehi kirā”tiādi. Ettha ca keci “yathā aḍḍhatādayo yaññaṃ ekasato aṅgāni, na evamabhijātātā, abhirūpatā cāti dassetuṃ kirasaddaggahaṇa”nti vadanti “ayaṃ dujjāto”tiādi vacanassa anekantikataṃ maññaṃānā, tayidaṃ asāraṃ, sabbasādhāraṇavasena hesa yaññaṃāmbho tattha siyā kesañci tathāparivitakkoti tassāpi avakāsābhāvādassanattānaṃ tathā vuttattā. Kira-saddo pana tadā brāhmaṇena cintitākārasūcanatto daṭṭhabbo. Evamādinīti ādi-saddena “ayaṃ virūpo daliddo appesakkho assaddho appassuto anattāññū na medhāvī”ti etesaṃ saṅgaho daṭṭhabbo.

Catuparikkhārādivaṇṇanā

341. “Sujaṃ paggaṇhantāna”nti purohitassa sayameva kaṭacchuggahaṇajotanena evaṃ sahatthā, sakkaccañca dāne yuttatā icchitabbāti dasseti. Evam dujjātassāti etthāpi heṭṭhā vuttanayeneva attho veditabbo.

342. Tiṇṇaṃ ṭhānānanti dānassa ādimajjhapariyosānabhūtāsu tīsu bhūmīsu, avatthāsūti attho. Calantīti kampanti purimākārena na tiṭṭhanti. Karaṇattheti tatiyāvibhattiatthe. Kattari hetamaṃ sāmivacanamaṃ karaṇīyasaddāpekkhāya. “Paccānutāpo na kattabbo”ti vatvā tassa akaraṇūpāyamaṃ dassetuṃ “pubbacetanā pana acalā patiṭṭhapetabbā”ti vuttaṃ. Tattha acalāti daḷhā kenaci asaṃhīrā. Patiṭṭhapetabbāti supatiṭṭhitā kātābbā. Evaṃ karaṇena hi yathā taṃ dānaṃ sampati yathādhippāyamaṃ nippajjati, evamaṃ āyatimpi vipulaphalatāyāti āha “evaṃhi dānaṃ mahapphalaṃ hotīti dasseti”ti, vippaṭisārena anupakkiliṭṭhabhāvato. Muñcacetanāti pariccāgacetanā. Tassā niccalabhāvo nāma muttacāgatā pubbābhisaṅkhāravasena ulārabhāvo, samanussaraṇacetanāya pana niccalabhāvo “aho mayā dānaṃ dinnaṃ sādhu suṭṭhū”ti tassa sakkaccaṃ paccavekkhaṇāvasena veditabbo. Tathā akarontassāti muñcacetanaṃ, tattha paccāsamanussaraṇacetanaṃca vuttanayena niccalaṃ akarontassa vippaṭisāraṃ uppādentassa. Khettaṃviseṣe pariccāgassa katattā laddhesupi ulāresu bhogesu cittaṃ nāpi namati. Yathā kathanti āha “mahāroruvaṃ upapannassa seṭṭhigahapatino viyā”ti.

So kira tagarasikhiṃ paccekabuddhaṃ attano gehadvāre piṇḍāya ṭhitamaṃ disvā “imassa samaṇassa piṇḍapātaṃ dehi”ti bhariyamaṃ āṇāpetvā rājupaṭṭhānatthaṃ pakkāmi. Seṭṭhibhariyā sappaññajātikā, sā cintesi “mayā ettakena kālena ‘imassa dethā’ti vacanamattaṃ pissa na sutapubbaṃ, ayaṅca maññe ahosi paccekasambuddho, yathā tathā adatvā paṇītaṃ piṇḍapātaṃ dassāmi”ti upagantvā paccekasambuddhaṃ pañcapatiṭṭhitena vanditvā pattaṃ ādāya antonivesane paññattāsane nisīdāpetvā parisuddhehi sālitaṇḍulehi bhattaṃ sampādetvā tadanurūpaṃ khādanīyamaṃ, byañjanaṃ, sūpeyyaṅca abhisaṅkharitvā bahi gandhehi alaṅkaritvā paccekasambuddhassa hatthesu patiṭṭhapetvā vandi. Paccekabuddho “aññesampi paccekabuddhānaṃ saṅgamaṃ karissāmi”ti aparibhuñjitvāva anumodanaṃ katvā pakkāmi. Sopi kho seṭṭhi rājupaṭṭhānaṃ katvā āgacchanta paccekabuddhaṃ disvā ahaṃ “tumahākaṃ piṇḍapātaṃ dethā”ti vatvā pakkanta, api vo laddho piṇḍapātoti. Āma seṭṭhi laddhoti. “Passāmā”ti gīvaṃ ukkhipitvā olokesi. Athassa piṇḍapātagandho utṭhahitvā nāsapuṭaṃ pūresi. So “mahā vata me dhanabyayo jāto”ti cittaṃ sandhāretuṃ asakkonto pacchā vippaṭisārī ahosi. Vippaṭisārassa pana uppannākāro “varameta”ntiādinā pāḷiyamaṃ āgatoyeva. Bhātu panāyamaṃ ekaṃ puttakaṃ sāpateyyakāraṇā jīvitā voropesi, tena mahāroruvaṃ upapanno. Piṇḍapātadānena panesa sattakkhattuṃ suggatiṃ saggaṃ lokaṃ upapanno, sattakkhattumeva ca seṭṭhikule nibbatto, na cāssa ulāresu bhogesu cittaṃ nami, tena vuttaṃ “nāpi ulāresu bhogesu cittaṃ namati”ti.

343. Ākaroti attano anurūpatāya samariyādaṃ sapaṇicchedaṃ phalaṃ nibbattetīti ākāro, kāraṇanti āha “dasahi ākārehīti dasahi kāraṇehī”ti. Paṭiggāhakato vāti balavataro hutvā uppajjamāno paṭiggāhakatova uppajjati, itaro pana deyyadhammato, parivārajanatopi uppajjeyyeva. Uppajjitumaṃ yuttanti uppajjanārahaṃ. Tesameva pāṇātipātīnaṃ. Yajanaṃ nāmettha dānaṃ adhippetamaṃ, na aggijuhananti āha “yajataṃ bhavanti detu bhava”nti. Vissajjatūti muttacāgavasena vissajjatu. Abbhantaranti ajjhattaṃ, sakasantāneti attho.

344. Heṭṭhā soḷasa parikkhārā vuttā yaññassa te vatthumaṃ katvā, idha pana sandassanādivasena anumodanāya āraddhattā vuttaṃ “soḷasahi ākārehī”ti. Dassetvā attano desanānubhāvena paccakkhato viya phalaṃ dassetvā, anekavāraṃ pana kathanato ca āmeḍitavacanamaṃ. Tamatthanti yathāvuttaṃ dānaphalavasena

kammaphalasambandham. Samādapetvāti sutamattameva akatvā yathā rājā tamattham sammadeva ādiyati citte karonto suggahitam katvā gaṇhāti, tathā sakkaccaṃ ādāpetvā. Āmedītakāraṇaṃ heṭṭhā vuttameva.

“Vippaṭisāravīnanenā”ti idaṃ nidassanamattam lobhadosamohaissāmacchariyamānādayopi hi dānacittassa upakkilesā, tesam vinodanēnapi tam samuttejitaṃ nāma hoti tikkhavisadabhāvappattito. Āsannatarabhāvato vā vippaṭisārassa tabbinodanameva gahitaṃ, pavattitepi hi dāne tassa sambhavato. Yāthāvato vijjamānehi guṇehi tuṭṭhapahaṭṭhabhāvāpādanam sampamaṃsananti āha “sundaraṃ te...pe... thutiṃ katvā kathesi”ti. Dhammatoti saccato. Saccañhi dhammato anapetattā dhammaṃ, upasamacariyābhāvato samaṃ, yuttabhāvena kāraṇanti ca vuccatīti.

345. Tasmim yaññe rukkhatiṇacchedopi nāma nāhosi, kuto paṇavadhōti paṇavadhābhāvasseva daḷhīkaraṇattham sabbaso viparītagāhāvidūsitañcassa dassetuṃ pāḷiyaṃ “neva gāvo haññimsū”ti ādiṃ vatvāpi “na rukkhā chijjimsū”tiādi vuttaṃ, tenāha “kiṃ pana gāvo”tiādi. Barihisatthāyāti paricchedanattāya. Vanamālāsāṅkhepenāti vanapupphehi ganthitamālāniyāmena. Bhūmiyaṃ vā pattharantīti vedibhūmiṃ parikkhipantā tattha pantharanti. Antogehadāsādayoti antojātadhanakkītakaramarānītasayaṃdāsā. Pubbamevāti bhatikaraṇato pageva. Gahetvā karontīti divase divase gahetvā karonti. Tajjitāti gajjitā. Piyasamudācārenevāti iṭṭhavacaneneva. Phāṇitena cevāti ettha ca-saddo avuttasamuccayatto, tena paṇītapāṇītānaṃ nānappakārānaṃ khādanīyabhojanīyādīnañceva vatthamālāgandhavilepanayānaseyyādīnañca saṅgaho daṭṭhabbo, tenāha “paṇītehi sappitelādisammissehevā”tiādi.

346. Saṃ nāma dhanam, tassa patīti sapati, dhanavā. Diṭṭhadhammikasamparāyikahitāvahattā tassa hitanti sāpateyyaṃ, tadeva dhanam. Tenāha “pahūtaṃ sāpateyyaṃ ādāyāti bahuṃ dhanam gahetvā”ti. Gāmaabhāgenāti saṅkittanavasena gāme vā gahetabbabhāgena.

347. “Yāguṃ pivitvā”ti yāgusīsena pātarāsabhojanamāha. Puratthimena yaññavāṭassāti rañño dānasālāya nātidūre puratthimadisābhāgeti attho, yato tattha pātarāsaṃ bhuñjitvā akilantarūpāyeva sāyanhe sālaṃ pāpuṇanti “dakkhiṇena yaññavāṭassā”ti ādisupi eseva nayo.

348. Parihārenāti bhagavantaṃ garuṃ katvā agāravaparihārena.

Niccadānaanukulayaññavaṇṇanā

349. Uṭṭhāya samuṭṭhāyāti dāne uṭṭhānavīriyaṃ sakkaccaṃ katvā. Appasambhārataroti ativiya parittasambhāro. Samārabhīyati yañño etehīti samārambhā, sambhārasambharaṇavasena pavattasattapīlā. Appaṭṭhataroti pana ativiya appakiccoti attho. Vipākasaññitaṃ atisayena mahantaṃ sadisaphalaṃ etassāti mahapphalataro. Udayasaññitaṃ atisayena mahantaṃ nissandādiphalaṃ etassāti mahānisaṃsataro. Dhuvadānānīti dhuvāni thirāni acchinnāni katvā dātabbadānāni. Anukulayaññānīti anukulaṃ kulānukkamaṃ upādāya dātabbadānāni, tenāha “amhāka”ntiādi. Nibaddhadānānīti nibandhetvā niyametvā paveṇīvasena pavattitadānāni.

Hatthidantena pavattitā dantamayasalākā, yattha dāyakānaṃ nāmaṃ aṅkanti. Raññoti setavāhanarañño.

Ādīnīti ādi-saddena “seno viya maṃsapesiṃ kasmā okkhanditvā gaṇhāsī”ti evamādīnaṃ saṅgaho. Pubbacetanāmuñcacetanāaparacetanāsampattiyā dāyakassa vasena tīṇi aṅgāni, vītarāgatāvītadosatāvītamohatāpaṭipattiyā dakkhiṇeyyassa vasena tīṇīti evaṃ chaḷaṅgasamannāgatāya dakkhiṇāya. Aparāparaṃ uppajjanakacetanāvasena mahānadī viya, mahogho viya ca ito cito ca abhisanditvā okkhanditvā pavattiyā puñṇameva puñṇābhisando.

350. Kiccapariyosānaṃ natthi divase divase dāyakassa byāpārāpajjanato, tenāha “ekenā”tiādi. Kiccapariyosānaṃ atthi yathāraddhassa āvāsassa katipayenāpi kālena parisamāpetabbato, tenāha “paṇṇasāla”ntiādi. Suttantapariyāyenāti suttantapāḷinayena. nava ānisaṃsāti sītaṇṇaṭṭhādayo paṭisallānārāmapariyosānā nava udayā. Appamattatāya cete vuttā.

Yasmā āvāsaṃ dentena nāma sabbampi paccayajātaṃ dinnameva hoti. Dve tayo gāme piṇḍāya caritvā kiñci aladdhā āgatassapi chāyūdakasampannaṃ ārāmaṃ pavisitvā nhāyitvā patissaye muhuttaṃ nipajjitvā vuṭṭhāya nisinnassa kāye balaṃ āharitvā pakkhittaṃ viya hoti. Bahi vicarantassa ca kāye vaṇṇadhātu vātātapehi kilamati, patissayaṃ pavisitvā dvāraṃ pidhāya muhuttaṃ nipannassa visabhāgasantati vūpasammati, sabhāgasantati patiṭṭhāti, vaṇṇadhātu āharitvā pakkhittā viya hoti. Bahi vicarantassa ca pāde kaṇṭako vijjhati, khāṇu paharati, sarīsapādiparissayā ceva corabhayaṇca uppajjati, patissayaṃ pavisitvā dvāraṃ pidhāya nipannassa sabbe te parissayā na honti, sajjhāyantassa dhammapītisukhaṃ, kammaṭṭhānaṃ manasi karontassa upasamasukhaṇca uppajjati bahiddhā vikkhepābhāvato. Bahi vicarantassa ca kāye sedā muccanti, akkhīni phandanti, senāsanaṃ pavisanakkhaṇe mañcapīṭhādīni na paññāyanti, muhuttaṃ nisinnassa pana akkhīnaṃ pasādo āharitvā pakkhitto viya hoti, dvāravātapānaṃ mañcapīṭhādīni paññāyanti. Etasmiṇca āvāse vasantaṃ disvā manussā catūhi paccayehi sakkaccaṃ upaṭṭhahanti. Tena vuttaṃ “āvāsaṃ dentena nāma sabbampi paccayajātaṃ dinnameva hoti”ti, tasmā ete yathāvuttā sabbepi ānisaṃsā veditabbā. Tena vuttaṃ “appamattatāya cete vuttā”ti.

Sītanti ajjhattaṃ dhātukkabhavasena vā bahiddhā utuvipariṇāmasena vā uppajjanakasītaṃ. Uṇhanti aggisantāpaṃ, tassa vanaḍāhādīsu sambhavo veditabbo. Paṭihantīti paṭibāhati, yathā tadubhayavasena kāyacittānaṃ bādhaṇaṃ na hoti, evaṃ karoti. Sītuṇhabbhāhate hi sarīre vikkhittacitto bhikkhu yoniso padahituṃ na sakkoti. Vāḷamigānīti sīhabyagghādicaṇḍamige. Guttasenāsanaṇhi ārañṇakampi pavisitvā dvāraṃ pidhāya nisinnassa te parissayā na hontīti. Sarīsapeti ye keci sarante gacchante dīghajātike sappādike. Makaseti nidassanamattametaṃ, ḍaṃsādīnampi etesveva saṅgaho daṭṭhabbo. Sisireti sisirakālavasena, sattāhavaddalikādivasena ca uppanne sisirasamphasse. Vuṭṭhiyoti yadā tadā uppannā vassavuṭṭhiyo paṭihanatīti yojanā.

Vātātapo ghoroti rukkhagacchādīnaṃ ummūlabhañjanādivasena pavattiyā ghorosarajaarajādibhedo vāto ceva gimhapariḷāhasamayesu uppattiyā ghorosūriyātapo ca. Paṭihañṇatīti paṭibāhiyati. Leṇatthanti nānārammaṇato cittaṃ nivattetvā paṭisallānārāmatthaṃ. Sukhatthanti vuttaparissayābhāvena phāsuviḥaratthaṃ. Jhāyitunti aṭṭhatimsāya ārammaṇesu yattha katthaci cittaṃ upanibandhitvā upanijjhāyituṃ. Vipassitunti aniccādito saṅkhāre sammāsituṃ.

Vihāreti patissaye. Kārayeti kārāpeyya. Rammeti manorame nivāsasukhe. Vāsayettha bahussuteti kāretvā pana ettha vihāresu bahussute sīlavante kalyāṇadhamme nivāseyya, te nivāsentō pana tesam bahussutānaṃ yathā paccayehi kilamatho na hoti, evaṃ annaṃca pānaṃca vatthasenāsanāni ca dadeyya ujubhūtesu ajjhāsayasampannesu kammakammaphalānaṃ, ratanattayaguṇānaṃca saddahanena vippasannena cetasā.

Idāni gahaṭṭhapabbajitānaṃ aññaṃaññūpakāritāṃ dassetuṃ “te tassā”ti gāthamāha. Tattha teti bahussutā. Tassāti upāsakassa. Dhammaṃ desentīti sakalavaṭṭadukkhapanūdanaṃ saddhammaṃ desenti. Yaṃ so dhammaṃ idhaññāyāti so upāsako yaṃ saddhammaṃ imasmiṃ sāsane sammāpaṭipajjanena jānitvā aggamaggādhigamena anāsavo hutvā parinibbāti ekādasaggivūpasamena sīti bhavati.

Sītaṭṭhādayo vipassanāvasānā terasa, annādilābho, dhammassavanaṃ, dhammāvabodho, parinibbānanti evaṃ sattarasa.

351. Attano santakāti attaniyā. Duppariccajanaṃ lobhaṃ niggaṇhituṃ asakkontassa. Saṅghassa vā gaṇassa vā santiketi yojanā. Tatthāti yathāgahite saraṇe. Natthi punappunaṃ kattabbatā viññūjātikassāti adhippāyo. “Jīvitapariccāgamayaṃ puñña”nti “sace tvam na yathāgahitaṃ saraṇaṃ bhindissati, evāhaṃ taṃ māremī”ti yadipi koci tiṇhena satthena jīvitaṃ voropeyya, tathāpi “nevāhaṃ buddhaṃ na buddhoti, dhammaṃ na dhammoti, saṅghaṃ na saṅghoti vadāmi”ti daḥhataṃ katvā gahitasaraṇassa vasena vuttaṃ.

352. Saraṇaṃ upagatena kāyavācācittehi sakkaccaṃ vatthuttayapūjā kātabbā, tattha ca saṃkilesa parihaṇitabbo, sikkhāpadāni pana samādānamattaṃ, sampattavatthuto viramaṇamattañcāti saraṇagamanato sīlassa appaṭṭhataratā, appasamārambhataratā ca veditabbā. Sabbesaṃ sattānaṃ jīvitadānādinaṃ daṇḍanidhānato, sakalalokiyalokuttaraguṇādhiṭṭhānato cassa mahapphalamahānisamsataratā daṭṭhabbā.

Vakkhamānanayena ca verahetutāya veraṃ vuccati pāṇātipātādipāpadhammo, taṃ maṇati “mayi idha ṭhitāya kathaṃ āgacchasi”ti tajjentī viya nīharatīti veramaṇī, tato vā pāpadhammato viramati etāyāti “viramaṇī”ti vattabbe niruttinayena ikārassa ekāraṃ katvā “veramaṇī”ti vuttā. Asamādinnaśīlassa sampattato yathāupaṭṭhitavītikkamitabbavatthuto virati sampattavirati. Samādānavasena uppannā virati samādānavirati. Setu vuccati ariyamaggo, tappariyāpannā hutvā pāpadhammānaṃ samucchadavasena ghātanavirati setughātavirati. Idāni tisso viratiyo sarūpato dassetuṃ “tatthā”tiādi vuttaṃ. Pariharatīti avītikkamavasena parivajjeti. Na hanāmīti ettha iti-saddo ādiattho, tena “adinnaṃ nādiyāmi”ti evaṃ ādinaṃ saṅgaho, vā-saddena vā, tenāha “sikkhāpadāni gaṇhantassā”ti.

Maggasampayuttāti sammādiṭṭhiyādimaggasampayuttā. Idāni tāsāṃ viratīnaṃ ārammaṇato vibhāgaṃ dassetuṃ “tatthā”tiādi vuttaṃ. Purimā dveti sampattasamādānaviratiyo. Pacchimāti setughātavirati. Sabbānīpi bhinnāni honti ekajjhaṃ samādinnaṃ. Tadeva bhijjati visuṃ visuṃ samādinnaṃ. Gahaṭṭhavasena cetāṃ vuttaṃ. Bhedo nāma natthi paṭipakkhasamucchindanena akuppasabhāvattā, tenāha “bhavantarepī”ti. Yonisiddhanti manussatiracchānānaṃ uddhaṃ tiriyaṃeva dīghatā viya jātisiddhanti attho. Bodhisatte kucchigate bodhisattamātusīlaṃ viya dhammatāya sabhāveneva siddhaṃ dhammatāsiddhaṃ, maggadhammatāya vā

ariyamaggānubhāvena siddhaṃ dhammatāsiddhaṃ. Diṭṭhiujukaraṇaṃ nāma bhāriyaṃ dukkhaṃ, tasmā saraṇagamaṇaṃ sikkhāpadasamādānato mahatṭhatarameva, na appaṭṭhataranti adhippāyo. Yathā tathā vā gaṇhantassāpīti ādaragāraṇaṃ akatvā samādiyantassāpi. Sādhukaṃ gaṇhantassāpīti sakkaccaṃ sīlāni samādiyantassāpi, na diguṇaṃ, tiguṇaṃ vā ussāho karaṇīyo.

Abhayadānatāya sīlassa dānabhāvo, anavasesaṃ vā sattanikāyaṃ dayati tena rakkhātīti dānaṃ, sīlaṃ. “Aggānī”ti ñātattā aggaññāni. Cirarattatāya ñātattā rattaññāni. “Ariyānaṃ sādhuṇaṃ vaṃsaṇī”ti ñātattā vaṃsaññāni. “Porāṇānī”tiādisu purimānaṃ etāni porāṇāni. Sabbaso kenacipi pakārena sādhuhi na kiṇṇāni na khittāni na chaḍḍitānīti asaṅkiṇṇāni. Ayaṅca nayo nesaṃ yathā atīte, evaṃ etarahi, anāgate cāti āha “asaṅkiṇṇapubbāni na saṅkiyanti na saṅkiyissantī”ti. Tato eva appapikuṭṭhāni na paṭikkhittāni. Na hi kadācipi viññū samaṇabrāhmaṇā hiṃsādipāpadhammaṃ anujānanti. Aparimāṇānaṃ sattānaṃ abhayaṃ detīti sabbesu bhūtesu nihitadaṇḍattā sakalassapi sattanikāyassa bhayaḥbhāvaṃ deti. Na hi ariyasāvakaṭo kassaci bhayaṃ hoti. Averanti verābhāvaṃ. Abyāpajjhanti niddukkhaṭaṃ.

Nanu ca pañcasīlaṃ sabbakālikam, na ca ekantato vimuttāyatanaṃ, saraṇagamaṇaṃ pana buddhuppādahetukaṃ, ekantavimuttāyatanaṃca, tattha kathaṃ saraṇāgamaṇato pañcasīlassa mahapphalatāti āha “kiñcāpī”tiādi. Jeṭṭhakanti uttamaṃ. “Saraṇagamaṇeṇeva paṭiṭṭhāyā”ti iminā tassa sīlassa saraṇagamaṇena abhisāṅkhatatamāha.

353. Īdisamevāti evaṃ saṃkilesaṃ paṭipakkhameva hutvā. Heṭṭhā vuttehi guṇehīti ettha heṭṭhā vuttaguṇā nāma saraṇagamaṇaṃ, sīlasampadā, indriyesu guttadvāratāti evaṃ ādayo. Paṭhamajjhānaṃ nibbattento na kilamatīti yojanā. Tānīti paṭhamajjhānādīni. “Paṭhamajjhāna”nti ukkaṭṭhaniddeso ayanti āha “ekaṃ kappa”nti, ekaṃ mahākappanti attho. Hīnaṃ pana paṭhamajjhānaṃ, majjhimaṅca asaṅkhyeyyakappaṇassa tatiyaṃ bhāgaṃ, upaḍḍhakappaṇca āyuaṃ deti. “Dutiyaṃ aṭṭhakappe”ti ādisupi iminā nayena attho veditabbo, mahākappavaseneva ca gahetabbaṃ. Yasmā vā paṇītāniyevettha jhānāni adhippetāni mahapphalatarabhāvadassanaparattā desanāya, tasmā “paṭhamajjhānaṃ ekaṃ kappa”ntiādi vuttaṃ. Tadevāti catutthajjhānameva. Yadi evaṃ kathaṃ āruppatāti āha “ākāsānañcāyatanādī”tiādi.

Sammadeva niccasaññādipaṭipakkhavidhamanavasena pavattamānā pubbabhāgiye eva bodhipakkhiyadhamme sammānentī vipassanā vipassakassa anappakaṃ pītisomanassaṃ samāvahatīti āha “vipassanā...pe... abhāvā”ti. Tenāha bhagavā -

“Yato yato sammasati, khandhānaṃ udayabbayaṃ;
Labhatī pītipāmojjaṃ, amataṃ taṃ vijānata”nti.

Yasmā ayaṃ desanā iminā anukkamena imāni ñāṇāni nibbattentassa vasena pavattitā, tasmā “vipassanāñāṇe paṭiṭṭhāya nibbattento”ti heṭṭhimaṃ heṭṭhimaṃ uparimassa uparimassa paṭiṭṭhābhūtaṃ katvā vuttaṃ. Samānarūpanimmānaṃ nāma manomayiddhiyā aññehi asādhāraṇakiccanti āha “attano...pe... mahapphalā”ti. Vikubbanadassanasamatthātāyāti hatthiassādivividharūpakaraṇaṃ vikubbaṇaṃ, tassa dassanasamatthabhāvena. Icchiticchitaṭṭhānaṃ nāma purimajātisu icchiticchito khandhappadeso. Samāpentoti pariyosāpento.

Kūṭadantaupāsakattapaṭivedanākathāvaṇṇanā

354-358. Sabbe te pāṇayoti “satta ca usabhasatānī”tiādinā vutte sabbe pāṇino. Ākulabhāvoti bhagavato santike dhammassa sutattā pāṇīsu anuddayaṃ upaṭṭhapetvā ṭhitassa “kathañhi nāma mayā tāva bahū pāṇino mārāṇatthāya bandhāpitā”ti citte paribhāṇulabhāvo udapādi. Sutvāti “bandhanato mocitā”ti sutvā. Kāmacchandavigamena kallacittatā arogacittatā, byāpādavigamena mettāvasena muducittatā akathinacittatā, uddhaccakukkuccappahānena vikkhepavigamanato vinīvaraṇacittatā tehi na pihitacittatā, thinamiddhavigamena udaggacittatā saṃpaggaṇhanavasena alīnacittatā, vicikicchavigamena sammāpaṭipattiyā adhimuttatāya pasannacittatā ca hotīti āha “kallacittantiādi anupubbikathānubhāvena vikkhambhitanīvaraṇataṃ sandhāya vutta”nti. Yaṃ panettha atthato avibhattaṃ, taṃ suviññeyyameva.

Kūṭadantasuttavaṇṇanāya līnatthappakāsanā.



ΠΑΡΟΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Υποσχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια. 1. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής. 5. Σχόλια για την ομιλία στον Κουτατάντα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org